

Serlækni í urologi

MOVEMBER STÖRRRI SKAÐA ENN GAGN

Niðurstöðan frá serlækna í urologi er döpur. Eingi skjalprógv eru fyri, at aggressiv viðgerð móti prostatakrabba hjálpir, samstundis sum viðgerðirnar hava álvarsligar komplikatióinir við sær. Átøk sum Movember vilja hava fleiri menn at kanna seg, men talið á monnum, ið doyggja av prostatakrabba, er tað sama í dag, sum tað var fyri 60 árum síðani

RÓGVI NYBO

I 1952 doyðu 19 av hvørjum 100.000 monnum av prostatakrabba í Norðurlondum.

Í 1992 doyðu 19 av hvørjum 100.000 monnum av prostatakrabba í Norðurlondum.

Í 2012 doyðu 21 av hvørjum 100.000 monnum av prostatakrabba í Norðurlondum.

Beiski veruleikin er við at ganga upp fyri urologar. Hóast vit síðani 1992 hava kent til sokallaða PSA-talið, og vit í nógv ár hava heitt á menn um at lata seg kanna fyri prostatakrabba og hava sett teir í aggressiva viðgerð, doyggja eins nógvir menn av prostatakrabba í dag, sum tað gjørdur fyri 60 árum síðani. Hóast nógv hefur verið gjørt, og fleiri mans hava verið í aggressivari viðgerð móti prostatakrabba, eru eingi skjalprógv fyri at hon hjálpir. Tað stendur hinvegin rimmarfast, at viðgerðin hefur nógvar álvarsligar komplikatióinir við sær, ið minka munandi um lívsvirðið hjá mannfólki. So greiður er beiski boðskapurin frá Jóan Petur Davidsen, serlækna í urologi á Suðuroyar Sjúkrahúsi.

Vit eru stutt sagt næstan ongan veg komin við at fyrbygja prostatakrabba seinastu 60 árin.

Jóan Petur Davidsen,
serlækni í urologi

SAVNSMYND

»Veruleikin er, at ein stórir partur av mannfólki fáa prostatakrabba. Men tað eru so ómetaliga fá mannfólk, sum nakrantíð verða sjúk av tí og sum tiskil nakrantíð uppdaga tað«

Ræðuherferðin

Tað er ikki til at taka feil av, at prostatakrabbi er ein álvarslig sjúka. Tað eru eini 2-3 prosent av øllum teimum, ið fáa prostatakrabba, ið doyggja av sjúkuni, og tí eiga vit at taka prostatakrabba í størsta álvara. Men screeningar og PSA-kanningar, ið ynski hefur verið at fáa sett systematiskt í verk, høvdu ongan mun gjørt sambært Jóan Petur Davidsen.

– Síðani 1992, tá PSA-talið varð funnið, er talið á tilburðum av prostatakrabba munandi vaksið, tí síðani eru nógv fleiri kannað fyri sjúkuna og sostatt verða eisini nógv fleiri tilburðir uppdagaðir. Men sam-

stundis er talið á monnum, sum doyggja av prostatakrabba nú á døgum, at kalla akkurat tað sama, staðfestir serlæknin.

Hann tekur tí rívan til og kallar átøk sum eitt nú »Movember« og upplýsingarfaldaran »Kennir tú tín prostata« frá 2014 fyri beinleiðis ræðuherferð móti mannfólki.

Seta øll mannfólk í vandabólk

Orsøkin til, at Jóan Petur Davidsen kallar átøkini fyri beinleiðis ræðuherferðir liggur í, at átøkini varpar ljós á ymisk sjúkueyðkenni fyri prostatakrabba, sum í roynd og veru flyta øll mannfólk yvir í ein vandabólk, ið eigur at lata seg kanna.

Millum hesi ávaringartekin um krabbamein í prostata, sum hava verið nevnd í upplýsingarfaldaranum frá í fjør, kunnu nevast at mannfólk noyðast upp um náttina at pissa, at strálan kann vera veik og at blóðran ikki verður tømd.

– Men hetta eru púra vanlig aldurstekin og hefur einki við prostatakrabba at gera, sigur Jóan Petur Davidsen.

– Tað er tað sama við manglandi kynshugi, bløðrubruna og øðrum sokallaðum vandateknum, sum eru nevnd í faldaranum. Er blóð í land-

inum skal tað altíð kannast, men tað hefur einki ítøkiligt við krabbamein í prostata at gera, men kann vera nógv ymiskt annað, sigur Jóan Petur Davidsen.

Jóan Petur Davidsen sigur, at eitt annað ávaringartekin, sum verður nevnt í faldaranum, eru hovin bein og pína í lendunum. Tað kann verða tekin um prostatakrabba, sum kanska hefur spjatt seg, sigur hann.

Onnur vandatekin, sum verða nevnd, eru møði og vektap, sum er vanligt fyri øll sløg av krabbameini.

Herferðin at fáa mannfólk at kanna seg fyri prostatakrabba byggir sostatt á ósannindi og ræðsluna hjá fólki fyri at fáa eina herviliga sjúku.